

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-|| libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

Cap. VIII. Oculorum concupiscentiam, curiosum scilicet sciendi desiderium ac proprium iudicium, radicem esse multarum tentationum contra fidem, & Christianam perfectionem: & qua ratione illæ vincendæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

los persequeretur, quemadmodum ipſemet monuit: nec in hanc diem ceſſat; eadem via, & per eoſdem ſuos milites eos tentare & perſequi: qui ad ſtatum Religioſum ſunt vocati: quemadmodum apparebit; cū de eo ſtatu ſermo inſtituetur. Ad eum enim reiſcio, quōd ſpectat ad hanc tentationem, nam inter Chriſtianos illi maxime importunam hanc tentationem ſentiunt, qui agunt de Religioſo ſtatu ſuſcipiendo.

C A P V T VIII.

OCVLRVM CONCVPIſCENTIAM, CVRIOſVM ſcilicet ſciendi deſiderium, ac proprium iudicium, radicem eſſe multarum tentationum contra fidem, & Chriſtianam perfectionem: & quæ ratio-
ne illa vincende.

P O ſt pugnas cum carnis concupiſcentia, ſequuntur illæ, quæ habentur cum concupiſcentia, quam S. Ioannes appellat *oculorum*, quæ (vt ait S. Thomas) conſiſtit in deſiderio inordinato res duas conſequendi, quæ in mūdo ſiūt, ſcientiam ſcilicet, & diuitias. P R I M A concupiſcentia appellatur C V R I O S I T A S: quamuis hoc nomen non ſatis eius vim explicet. eſt enim inordinatio illa oculorum, quos peccatum aperuit, cū ſerpens tentans Euam dixit: *b in quocunq; die comederitis ex eo fructu, aperientur oculi veſtri: Et eritis ſicut Dii ſcientes bonū & malū*: qua conſentiente in tentationem, inuaſerunt & occupauerunt eam duæ oculorum concupiſcentiæ valde pernitioſæ. Prima *oculorum* materialium corporis, qui ſtatim appetuerunt curioſè videre res nouas, pulchras & iucundas, quæ corporis lenius recrearent. Et ita addit Scriptura Sacra *vidit mulier quod bonum eſſet lignum ad veſcendum, & pulchrum oculis, aſpectuq; delectabile*. Non abſque cauſa (ait Rupertus) ponitur in textu verbum illud, *vidit mulier*. non quōd priùs non vidiffet arborem ipſam ſcientiæ, ſed quōd tunc curioſis oculis eam aſpexerit, attendens ad omnia, quæ in illa erant: vt aſpectum ſuum, guſtarum, & reliquos ſenſus recrearet. Er ex hac oritur altera concupiſcentia oculorum animæ ſpiritualiū, qui ſcire deſiderant bonum & malum, ſicut D E V S nouit: appetentes ſuperbè & arroganter ſingularem in ſcientiis excellentiam, vt plurima nouerint non curantes, an illa bona ſint, an mala; vtilia: an pernicioſa. Et quamuis concupiſcentia ad oculos aperiendos dirigatur eos tamen multò ampliùs excœcat ingentibus ignorantijs, & erroribus illam comitantibus. Quemadmodum miſera: Eriæ in illa tentatione e-

at. Ioã. 2. 16.
1. 2. q. 77 a. 5

Curioſitas.

b Gen. 3. 5. 6

I.
Videndi.

Li. 3. de Tri-
nit. c. 9

2.
Sciendi.

Damō pau-
larim tran-
sit ad
Cur o'itate
Dubitatio
nem.
Tadium.

L de Adā &
Eua suo d.
Parad. c. 12.
Duo errores.
Eua.

d Ps. 93, 20.

2.

Damon
v. andax.

Li. 3. de Tri.
c. 7. & 8.

uenit: nā serpens decipiēdi illam cupidus, ita sermone est autpiciatus: *ceat*
precepit vobis Deus, vt nō comederetis de omni ligno paradisi: quasi diceret: nōli
oculos habere ita clausos, nec ita in cumulo, ac cœcē credas, quod Deus tibi
dicit, & iubet: sed attende diligentius causam, cur ita præceperit. Nam calli-
dus hic tentator non vno impetu ingreditur, dicens: falsum est, quod fides
reuelat, aut malum est, & ferri non potest, quod lex iubet: sed primum inci-
pit cogitationes dubias aut *curiosas*; suggerens desideria sciendi rationes
mysteriorum, aut præceptorum: vt cum non inuenerint claras incipient *du-*
bitare & tadium quoddam concipere. Quemadmodum Eua, quando audiuit
interrogationem serpentis, cæpit cogitare, quid illi responderet: & ita oci-
tium aperuit superbiæ, & desiderio libertatis, & tādō, quod se videret liga-
tam, ne fructum illum gustaret. Et mox iudicium proprium illam postravit
in grauissimos *duos* errores, quos in suo responso aperuit, dicens: præcepit
nobis Deus ne comederemus, & ne tangeremus illud, ne fortē moriamur.
Primus error, ait S. Ambrosius, fuit addere præcepto Dei aliquid, quo illud
fiebatur grauius, & insipidum: quia Dominus noster solum præceperat, ne
comederent ex illa arbore: illa verò addidit: *ne tangeremus*, quasi diceret: est
ad eodē graue DEI præceptum, vt neque tangere arborem permittamur: & sic
cæpit proprium iudicium facere officium suum, proferendo primum
omnium mendacium in toto mundo: quia *d'sinxit* (vt ait Dauid) *laborem in-*
tolerabilem in præcepto DEI: & sic preparauit se ad illud non explendum.
Mox *secundum* adiecit errorem magis perniciosum, declarando pœnam
peccati ex proprio iudicio. Cæpit enim dubitare, an pœna mortis esset *ab-*
soluta sententia, an tantum *comminatoria* ad meritum incutiendum. Et quia
hoc secundum magis erat ipsius desiderio conforme, facile inclinauit, vt ita
crederet: & propterea respondens dixit, *ne forte moriamur*. Videns itaque ser-
pens felicem primæ suæ tentationis exitum, decreuit in pugna pergere: ita
dextrè, vt miseram denique deciperet, quæ proprio suo iudicio initium dede-
rat huic deceptioni. & ita illi dixit: *nequaquam moriemini*. Scit enim Deus, quod
in quocunque die comederitis ex eo, aperientur oculi vestri: & eritis sicuti Dei scien-
tes bonum & malum. In quibus verbis pater ille mendacij tria detestanda sug-
gestit. Quod scilicet Deus esset *mendax*, dicens, quod illi morerentur, si fru-
ctum illum comederent; & quod esset inuidus, eod quod ex inuidia illud di-
xisset, ne ad tantam excellentiam peruenirent, vt scirent, quantum ipse
Deus: ac denique quod fructus corporalis sumptio sufficeret ad illos
tanta *scientia* implendos, vt omnia scirent, & nihil ignorarent. Scie-
bat benè Satanas: hoc totum esse mendacium: at (vt benè perpendit
Rupertus Abbas) fecit officium Sophistæ, adhibendo verba dubia, &
in duplici sensu. Altero valdè suauis & grato ipsi Eua; altero verò

peni-

Sophista.

pernicioso & occulto. Verum quidem erat, illos non morituros morte corporali statim, atque fructum prohibitam gustassent: sed cupiebat ipse, vt illa intelligeret, nec animæ morte illos statim morituros, nec postea corporis, sed contra falsum erat, futuros illos tanquam Deos; & cognituros bonum & malum, quemadmodum Deys nouit, quamuis Satan cupiebat, vt Eua ita intelligeret. Sed optabat ipse, illos esse tanquam DEOS, hoc est tanquam Spiritus Angelicos, qui erant *dæmones*: ad quorum similitudinem non solum bonum sed etiam malum scirent; experti malum culpæ & pœnæ, quod illi experiuntur.

ISTI sunt Sophistici astus Satanæ, in quibus cum multi huius sæculi filij imitantur, vtentes verbis, quæ habent plures sensus, ad decipiendum. ita vt in aperto mendacio non capiantur. De quibus Sapiens dicit: *e qui Sophistice loquitur odibilis est, & in omni re fraudabitur.* nam DEVS permittet, vt quemadmodum ipse decipit, ita quoque decipiatur: quamuis satis magna sit deceptio, quod aliorum sit deceptor: quia facit officium dæmonis contra illos.

SED videamus nunc, quomodo se gesserit Eua cum huiusmodi deceptionibus? Nam statim ostendit se prostratam curiosæ oculorum suorum concupiscentiæ, proprioque iudicio: adhibens fidem ei qui loquebatur, & nouam illam doctrinam docebat: non prius examinans quis ille esset doctor. æquum enim fuisset, certiore prius fieri, an *serpens* esset, qui peritiam haberet loquendi; an *Spiritus* alius per illum loqueretur: & an ille Spiritus DEVS esset, an *Angelus*: quod si Angelus; *malus* ne esset, an *bonus*? At curiositas impedit huiusmodi examina: quando is qui loquitur, ea proponit, quæ arrident. Eo enim peruenit hoc vitium, vt multi velint scientes & volentes dæmonem sequi magistrum: vt ipsos doceat Negromanticam, Iudicariam, & Diuinatorem; aut vt illis occulta aliqua, & valde distantia aperiat. Et propterea S. Augustinus ait: multos Philosophos antiquos noluisse admittere fidem Christianam, deceptos vana curiositate egendi cum dæmonibus: & alios, fidem iam habentes, propterea eam amittere, quod recurrant sicut Saul ad negromantica vt manifestaret ipsis, quod scire auent. Sed quid mirum, quod qui assuevit in rebus suis idolum *proprij iudicij* consulere: accedat etiam ad consulendum *dæmonem*? & quod fidem adhibeat dicenti: quæ *proprium iudicium* dictauerat.

HINC prouenit *secunda* Eux ignorantia: quia citò nimis credidit, valdeque leuiter verbis serpentis eò quod essent valde dulcia. cū potuisset valde facile, & paruo examine præmissio, aduertere, ea esse falsa, ac deceptoria.

Vt deceptor
in duplici
lingua.
c. Eccl. 37. 23

T.
Eua ignorans
inceptorem.

Curiosi volunt
decepti.

Lib. de vera
Religio. c. 7.
in 1. Tomo.

Idolum pro
proprij iudicij.

Credidit nimis citò
Eua.

ria. Cùm enim DEVS esset prima Veritas, non potuit mentiri, nec decipere: & cùm esset summa Bonitas, non potuit inuidia laborare. Sed stulta & ignara, ita excœcata fuit splendore externorum verborum: vt non aduerteret latens in eis venenum. Et eadem leuitate, qua credidit, executâ est quod credebatur: accipiendo statim fructum sibi prohibitum. nam superbi & curiosi, vt sunt faciles ad similia credenda, ita sunt celeres ad eadem exequenda: quia Satanas illos sollicitat, vt accelerent: ne aut pœnitudinî, aut maiori deliberationi, aut consultationi aditum præbeant.

3.
Eua nullum
consuluit.

ET HIC tertius fuit error Eua: quod fiderit, tantumque proprio iudicio tribuerit, & serpentis suasioni: vt neque cum Adamo conferre voluerit, qui erat ipsius caput, & vir sapiens. Credendum est enim, si, antequam fructum ipsa degustasset, ipsum consuluisse de ijs, quæ serpens suggererat, ille deceptionem & fraudem retexisset: & ita culpa interior non fuisset progressa ad exteriorem: prudentius egisset respondendo serpenti: nolo quod suggeris facere, donec conferam cum viro meo. quamuis dæmon non neglexisset consilium illud nouis fraudibus impedire: quia vehementer horret, quod ipsius suggestiones cum Patribus spiritualibus communicentur: & hunc ipsum horrorem affricat ijs, qui proprio iudicio nimium fidunt, existimantes: se non indigere magistro, & consiliario: cùm possint ipsi reliquis consulere.

A.
Eua tentat
virum.
1. Ti. 2. 14.
Epi. ad Trall.
Ire. l. 3. con-
tra her. c. 31.
Hil. Can. 3.
in Matth.
Aug. in Psal.
68. Vide Pe-
reriũ l. 6. c.
3 in id, dedit
que viro suo

ET TUNC error pertingit ad summum fastigium, quod potest: infelice-
nim Eua, cùm tentationi succubisset, euasit in tentatricem; & cùm debuisset esse discipula, voluit esse magistra; & errorem docere, quem didicerat: eundem proponendo Adamo, vt ei persuaderet, quod ipsa crediderat. quem facile vicit: nam in hac pugna coniunxit dæmon concupiscẽtiam oculorum carnis concupiscẽtiae: & voluntas ac desiderium vxori placendi, illum impulit vt fructum gustaret. Et quamuis Apostolus dixerit: quod Adam non fuerit seductus immediatè à Serpente: at, vt S. Ignat. Martyr, & alij Sancti Patres dicunt, fuit tamen aliquo modo seductus per Euam: cuius verba eũ pro-uocarunt ad motus superbiæ, & curiosam oculorum concupiscẽtiam: qua fructus illius virtutem experiretur, non nihil hæsitans, an mortis sententiã, à DEO prolata, esset tantum comminatoria: siquidem Eua, quæ iam commederat, non fuisset mortua.

§. I. De Serpente qui est secundus tentator.

a Apoc. 6. 5

SERPENS hic, cuius fraudes retulimus, est secundus tentator: quem S. Ioannes vidit a sedentem super equum nigrum, & habentem staterã in manu sua: vt aggredereetur ac deciperet Christianos: quos nunc per seipsum, nunc per alios homines aggreditur. Cùm per seipsum id facit, sicut est aggressus Euam: niger eius equus est, proprium, eius qui tentatur, iudicium; cùm illi

for-

fortiter valde addictus, complacet sibi in scientia & prudentia sua. Quod iudicium bene appellatur *equus Satana*: is enim eius dirigit dictamina; deductaque ad omnes errores ac deceptiones, quas intendit. Exprimuntur autem tales apud nigro colore: quia iudicium proprium est ignarum, imprudens, & cæcum: quamuis maxime putet, se clarissimos habere oculos ad videndam veritatem; ac propterea recte de rebus iudicare. Quamobrem teneator, *habebat stateram in manu sua*, quasi iactaret veritatem, & iustitiam, scientiam & sanctitatem sectari: quibus tentationes suas occultat, ut facilius decipiat: quia eius *statera falsa est ac dolosa*: ideoq; quidquid in ea ponit, falsitas est & iniustitia, cum titulo tamen *fidelitatis*: quia asseuerat, se optime rem considerasse, ac perpendisse. Ex quo fit, ut quando hac ratione decoperit viros aliquos graues, & qui magnas habent naturales dotes, aut superbe præsumunt de sua eruditione, & sanctitate; eis dæmon insideat tanquam equis nigris, ut reliquos tentet ac decipiat. Huiusmodi fuerunt omnes Hæresiarchæ, ut Arius, Lutherus, Calvinus, falsique alij magistri, peruersas doctrinas contra bonos mores docentes; conantes irritare aut imminuere quod Christus D. N. in suo docuit Euangelio, qui huiusmodi tentationum nos monuit dicens: *videite, ne quis vos seducat. Multi enim veniunt in nomine meo; dicentes: ego sum Christus. Et multos seducunt. Surgent enim Pseudochristi & Pseudopropheta, & seducunt multos: & idem monet Apostolus: nemo vos seducat in ambu verbis, d veniens in humilitate & religione Angelorum, quasi nuntius DEI, docens, que nunquam vidit, aut audiuit, frustra inflatus sensu carnis sue, & c discedens a fide & doctrina Christi & attendens spiritibus erroris & doctrinis demoniorum, in hypocrysi & fictione, loquens mendacium cauteriatam habens conscientiam.* Huiusmodi etiam sunt multi filij huius sæculi, per quos aggreditur nos dæmon; prouocatque ad id, quod mundus decreuit, expedire: à proprio enim iudicio decepti, illud tanquam verum & sanctum approbant. De quibus idem Apostolus dicit: *serunt homines seipos amantes, cupidi, elati, superbi, blasphemii, voluptatum amatores magis quam DEI: habentes quidem speciem pietatis, virtutem autem eius abnegantes. qui penetrant domos, & captiuas ducunt mulierculas oneratas peccatis, que ducuntur variis desideriis: semper discentes & nunquam ad scientiam veritatis peruenientes.* Omnes hi miseri & infelices, qui ipsi decepti, student etiam alios decipere, innituntur nigro suo & stulto iudicio proprio, quod ipsis est pseudochristus, & pseudopropheta. nam quicquid illud suggerit existimant, Christum D. N. aut Prophetam aliquem illud suggerere, ac reuelare. Et hoc modo, ut dixit S. Petrus, *deprauant Scripturas Sacras ad suam ipsorum perditionem: cum eas non intelligant, sed torquent secundum iudicium suum, seipos & alios*

Proprij iudicij nigredo.

Statera eius falsa.

b. Mat. 24. 4. 24.

c. Eph. 5. 6. d. Col. 2. 18. e. 1. Ti. 4. 1.

Seducitores equi Satanae.

1. 2. Tim. 3. 1.

decipientes mendacijs & erroribus, quos ex eis hauriunt: quia eas non intelligunt.

g Osee 12. 7.

De nomini
bus hebr. in
Nu. & Gen.

Cupidi sta-
tera infida.

h Apoc. 6. 6.
Ribera hic
eos citat.

Demon ali-
mentum
subtrahit.

Tract. 1. c. 6.
& 8.

i Job. 31. 1.
Oculi iusto
diuadi.

Tr. de Grad.
humilit.

Hoc satis indicat & manifestat ipsum tentatoris in signe: qui ueniens in equo; *stateram* tamen habet in manu: manifestum est autem, equitem, maxime si equus sit petulans, nihil posse fideliter ponderare: ut qui non possit manum firmam tenere. Et propterea dixit Oseeas: *g stateram in manu Chanaan esse dolosam*, quæ vox (ut Sanctus Hieronymus ait) significat *momentum se ab una in alteram partem*: ideoque infideliter & fraudulentè ponderare. quamobrem superbus quisque, & cupidus, & passione aliqua affectus, & qui proprio solo iudicio ducitur, si accipiat in manu *stateram Sacrae Scripturae*, & rationis, ut ponderet quæ dicit, aut facit, non ponderabit fideliter: quia ipsum *stateram momentum* semper mouetur, & *statera* trahitur ad id, quod exigithonor, uilitas, aut voluptas; & ad id, quod proprium iudicium illi dicat. quare omnia torquet trahitque ad id, quod delectat. pondus enim affectionum trahit post se ipsas rationes.

SED quis stragem explicare poterit, quam hic tentator nigro suo equo adfert: idem ipse D E V S hoc Euangelistæ reuelauit, cum ait: se, statim atque equus ille niger prodierat, audiuisse *uocem* dicentem: *h bibbes tritici denario, & tres bilibres hordei denario*. hoc est *duæ libræ tritici & tres hordei denario* uendentur. cuius sensus (ut multi Patres declarant) est, dari poterit. *cedenti in nigro equo*, ut uaster tritici & hordei melle: non omnino, sed magna ex parte. ita ut ingens fames, & annonæ caritas in terra sequatur. quid autem hoc sibi uult: nisi quod prædixerit D E V S, ex oculis suis iudicijs, Tentatorem hunc deceptionibus & fraudibus suis: ex magna mundi parte ablaturum *verum animarum alimentum, fidem* scilicet & *doctrinam Catholicam*, tam subtiliorem & sublimiorem, quæ per *triticum* significatur: quàm communem & uulgarem, significatam per *hordeum*: ut sic ingens illa fames oriatur, cuius u. primo Tomo fecimus mentionem. Non tamè permittitur omnino, hanc messem deuastare: nam, in eius despectum, semper in Ecclesia erit *verum hoc alimentum* pro fidelibus filijs, quibus ipse non poterit nocere.

CONTRA hunc tentatorem, cum te inuaserit, oportet te strenuè pugnare, *oculos equi nigri dextrè frangendo*. *Primum* ergo mortificanda est cupiditas oculorum *corporalium*, incundo *icum eis fœdus*, sicut S. Iob, ut claudantur suo tempore: ne ingrediantur per illos malæ cogitationes. Quod si curiositas te urgeat, ut eos aperias ad res nouas & pulchras: mortifica illam, dicēs cū S. Bernardo: cur uidere uis quod non licet optare? quod si non est culpa illud uidere; est saltem culpæ occasio, & indicium curiositatis. Cautior esto ex lapsu Euz, quæ fructam aspexit, quæ nō poterat sine

pecca-

peccato comedere; & post aspectum, extendit manum ad illum accipien-
dam, & per oculorum fenestras & aurium ingressa est mors culpæ, & latro,
qui depraedatus est innocentiam.

ET STATIM acriorem adhuc pugnam inibis cum concupiscentia ocu-
lorum *spiritualium*, refrænans inordinata sciendi desideria, quæ sunt socij
suberbia appetentis excellentiam *scientiarum* qua *inflant*. Amplectere A-
postoli consilium dicentis: *in non plus sapere quàm oportet: sed sapere ad sobrie-
tatem: ut satis tibi esse existimes* (vt ait S. Thomas) *scire res bonas & viles;*
& quæ tuæ capacitati & statui sunt conformes, & in finem bonum, & cum
affectu ordinato. Et vt Ecclesiasticus ait: *in altiora te ne quaesieris, & fortiora te
ne scrutatus fueris.* ne tuis rationibus metire fidei mysteria, aut occulta De i
iudicia, aut præcepta in rebus, quas ipse non reuelauit, vultque nobis esse
occultas: ad hæc enim omnia elaudendi tibi sunt oculi, & intellectus capti-
uatus, ad credendū quod fides docet, & exequendū, quod iubet lex. Et quā-
do infernalis serpens aliquid contra hæc dixerit, aut aliquid interrogauerit.
aut dubiū proposuerit: noli in disputatione cū eo descēdere, sicut Eua; nec fa-
miliariter cum eo agas, aut hæreas de ijs cogitando, quæ dicit: nec quidem vt
responsum illi des. Non enim alio responso est opus quā ipsi fidei verbis &
legis: nihil addēdo, aut minuēdo, aut mutādo, aut dubitādo: sed dicendo illi:
hoc dicit DEVS: hoc præcipit: hoc credo, & hoc volo: sufficit. n. quod ille di-
cat, & mander: vt illud censeatur verum & sanctum. Et quamuis ipsa met fi-
dei veritates tibi dicat, ne illum tanquam Magistrum acceptes. nam qui te a-
deò odit, semper suspectus esse debet, quòd ad tuam tendat perniciem.

HINC tertium documentum sequitur, vt vigilantissimè aduertas,
quis Magister sit, qui te doceat, & loquatur, siue internè, siue externè:
quandiu eum non noueris. Ne forte sit Dæmon, qui in aliquo equo nigro
sedet, vt te decipiat statera, quam habet in manu: propterea enim dixit S.
Ioannes: *o nolite omni Spiritui credere, sed probate spiritus si ex Deo sint, quoniam
multi pseudoprophetae exierunt in mundum.* Et idem monuit Christus D. N.
dicens: *p attendite a falsis Prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ouium
inermes, sed sunt lupi rapaces, a fructibus eorum cognoscetis eos.* Si vis nosce-
re nigrum falsi magistri equum: non aspicias externum eius colorem:
quia multi sunt quali q sepulchra exterius dealbata; quæ tamen intus sunt ple-
na ossibus mortuorum foetidissimis: quorum nigredo latet in abscondito. A-
spice diligenter: an sit equus petulans & effrænis; ducaturque à suis passio-
nibus, & cupiditatibus; voluptatibus addictus, curiosus, superbus, perti-
nax: & ex his fructibus agnosces, eile falsum Prophetam; falsamque stae-
ram, quam gestat in manu: & quod non fideliter ponderet, quod di-
cit: eò quòd ab eius passione statera inclinet ad partem, quam ille

k Ter. 9. 21.
S. Greg. 21.
Mor. c. 2.

2.

1. Cor. 8.
1. Ro. 12. 3.
2. 2. 1. 167.
n. 1.
n. Eccl. 3. 22.

Curiositas
frenanda.

Cum Dia-
bolo ne dis-
seras.

3.

1. Ioan. 4. 1

Mat. 7. 15.

Mat. 23. 27

Fide sed cui
vide.

vult: *Verba & opera verorum magistrorum prudentium, & sanctorum* (quæ admodum ait Ecclesiasticus) *vera statera ponderabuntur, non sicut falsilla Chanaan, sed pondere sanctuarij stabili, quod est in manu Christi, eiusque Ecclesiæ, & verorum eius Prælatorum.*

4. *PRÆTEREA, si deceptorem hunc velis superare: nunquam debes proprio tuo iudicio fidere. Nā vt alio loco diximus* illud est fons omnium deceptionum, eritque contra te niger equus dæmonis: sed debes illud statim *subnuare, neruosque rationū eius frangere, quibus ille nititur, cōtemnendo phantasticas tuas rationes, & mortificando vanitatis ac superbiæ appetitum: ex quibus oritur vt placeant tibi, quæ tu iudicas, & sentis. u Ne unquam innitaris prudentiæ tuæ, ait Sapiens, nec leuiter mouearis, vt facias, quæ illa dicit: alioqui à tali Duce in pugnam deductus, facile succumbes. quemadmodum illi milites, de quibus Scriptura Sacra dicit, x multos occidisse in bello, eò quod sine consilio exiissent in prælium. deniq; oportet profundas mittere radices in Fide, vt sis firmus, ita vt, quemadmodū Apostolus dicebat, y Christus habitet per fidem in corde tuo in charitate radicatum & fundatum, cum certo decreto nihil credendi, nec admittendi cōtra illam: quemadmodū idem Apostolus Galatis in fide dubitantibus dicebat: z licet nos, aut Angelus de caelo euangelizet vobis, præterquam quod euangelizauimus vobis, Anathema sit, & vt tale repellite. Hoc igitur spiritus feruore, tale quid obijcienti dæmoni, respondere poteris: si possibile esset, vt Angelus aliquis, aut Apostolus aliquid mihi diceret ijs contrarium, quæ fides me docet: nullo modo illi consentirem, quantò igitur minus admittam, quod tu hostis meus mihi dicis: quod si pellem Apostoli indueres, aut laruam Angeli lucis, vt me deciperes: nullam tibi fidem adhiberem. cum etiam si reuera vnus ex illis esses, nō tibi crederem. Hunc loquēdi modum adinuenit magno feruore S. Apostolus: non quod sit possibile. Apostolum, aut Angelum aliquē nos decipere; & aliquid contra id, quod fides docet, nobis proponere: sed vt firmitatem declararet, qua hostibus sit resistendum; qui vestimenta induentes Apostolorum Christi, aut Angelorum cœlestium, nos conantur decipere.*

FERVOR hic est præclarissima dispositio, ne DEVS permittat, te à tali hoste decipi. quæadmodum S. Euangelista Ioānes insinuauit, cū dixit: vocē illam cœlestem dixisse insidenti equo nigro vinum & oleum ne leseris, prouidentia enim DEI nostri, quæ stateram habet in manu sua fidelissimam, qua omnia ponderat: limitat, vt supra est dictum, huius tentatoris potestatem; nec permittit, vt statera sua falsa decipiat quoscunque voluerit; aut tangat, quos ipse exceptit, veros scilicet ac feruentes Ecclesiæ Catholicæ filios: quæ vinea est, & electum IESV Christi oliuetum: in quo iusti & perfecti viri tanquam vites & oliuæ non steriles, sed fructuosæ plantatæ sunt quia non

r Eccl. 21. 28.
c Ose. 12. 7.

4.
In Duce spir.
Trat. 4. c. 7.
t Jos. 11. 6.
Proprium
iudicium
caus.
u Pro. 3. 5.

x. 1 Mac. 5. 67

y Eph. 3. 17.
Fide sta.

z Gal. 10. 8.

Idē habet. 2
Cor. 11. 23. 15
Rom. 8. 38.

Apoc. 6. 6.

sola fide, aut solis verbis contenti sunt, sed student feruens amoris DEI VINUM, & præstans, copiosumque oleum misericordiae in proximum proferre. Eo vino corroborantur interius, oleo verò tanquam luctatores vnguntur exterius: vt in vtrisque pugnis internis & externis, hostes suos superent; suasque lampades hisce bonis operibus fouent: vt fidei lumen & charitatis ignis ardeat semper: quarum lumine statim, atque dolosa tentatoris statera apparere incipit, eam nouerint, ac reijciant: Ad quod præstandum DEVS implet illos illustrat, & adiuuat. Hoc enim est prohibere tentatorem à ledendo vino & oleo, quæ ipse sub sua accepit protectione.

CONCLVDAMS prædicta omnia, indicando vltimum nostræ consolationis motiuum pro calamitosis temporibus, in quibus versamur: perpendetes protectionem DEI nostri erga suam Ecclesiam, contra quam non poterunt preualere omnes inferni dæmones: etiãsi omnes adferat stateras dolosas; & innumeris infideant equis nigris ferocissimis. Omnibus enim illis dicit DEVS: *vinum & oleum ne leseris.* hoc est: non datur tibi potestas, vt in Ecclesia ledas *vinum & oleum* Sacramentorum, quibus pius a Samaritanus vulnera curat peccatorum; nec poteris vinum & alimentum sacrarum scripturarum auferre; nec bonorum operum fructum; nec impedire, quin plurimi sint viri feruetes, sapientes, ac sancti qui fraudes tuas nouerint, ac retlegant. Et quamuis tempore Eliæ aded creuerit persecutio, vt videretur sibi solus relictus: DEVS tamen dixit illi: *b relinquam mihi in Israel septem millia virorum, quorum genua non sunt curuata ante Baal.* Et tempore Antichristi, qui futurus est equus niger omnium, quos dæmon habebit, ferocissimus, quãdo is omnes suas vires & potentiam intendet, vt statera sua dolosa homines decipiat: erunt plurimi homines aded constantes, vt ipsius congressus retundant, nec velint signum characteris ipsius accipere: vt illæ sum seruent characterem & amorem Christi. Et quantumuis sollicitus nunc excurrat in suis nigris equis, per Angliam, & alias regiones septentrionales: in eisdem tamen locis conseruat, & tuetur DEVS vites & oliuas multas, quibus non potest Sathan nocere & in ipsius despectum erunt plurimi fideles feruentes, qui fidem propugnent, & Religionem Christianam, eiusque splendorem & sanctitatem conseruent.

C A P V T IX.

TENTATIONES EX CONCVPISCENTIA DIVITIARVM:
& ratio contra eas pugnandi.

ON est minus ferax quàm præcedentes, pugna tentationum, quam excitat *concupiscentia oculorum*, quæ diuitiis fouetur & alitur. quæ duplci via homines inuadit: altera est inordinatum eas *acquiriti* desiderium, qua via & pauperes, & diuites

Electos ser-
uat Deus.

a 24. 10. 34.

b 3. Reg. 19.
18.
Deus pote-
statem De-
monis ar-
ctat.